

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“БАНКІВСЬКЕ ПРАВО”
(для спеціалістів)**

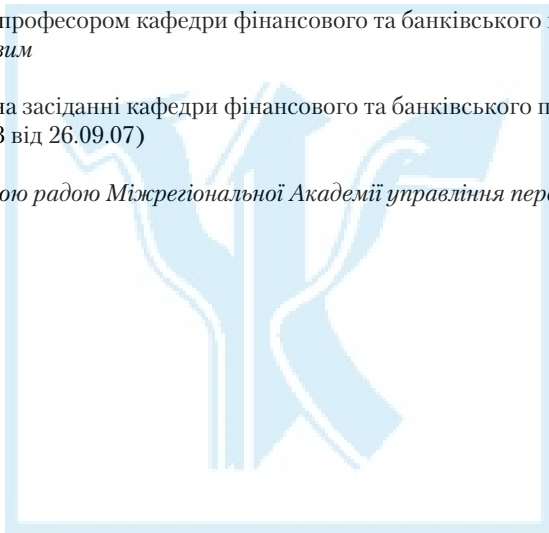
МАУП

Київ 2008

Підготовлено професором кафедри фінансового та банківського права
К. В. Муравйовим

Затверджено на засіданні кафедри фінансового та банківського права
(протокол № 3 від 26.09.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Муравйов К. В. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Банківське право”. – К.: МАУП, 2008. – 27 с.

Методичні матеріали містять пояснювальну записку, тематичний план дисципліни, теми самостійної роботи студентів, питання для самоконтролю, практичні завдання, тестові завдання для самоконтролю та список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, основним засобом опанування навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Мета самостійної роботи студентів з дисципліни “Банківське право” – сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання самостійної роботи студентів з дисципліни “Банківське право” полягає у засвоєнні відповідних знань, їх закріпленні та систематизації, а також їх застосуванні при виконанні практичних завдань. Самостійна робота забезпечує підготовку студентів до поточних аудиторних занять.

Зміст самостійної роботи студентів з дисципліни “Банківське право” визначається навчальною програмою цієї дисципліни, а також цими методичними матеріалами.

Основними формами самостійної роботи студентів з дисципліни “Банківське право” є:

- 1) опрацювання прослуханого лекційного матеріалу, обов'язкових та додаткових літературних джерел;
- 2) виконання домашніх завдань;
- 3) вивчення окремих тем або питань, передбачених для самостійного опрацювання;
- 4) підготовка до різних форм поточного контролю;
- 5) пошук та огляд літературних джерел за заданою проблематикою;
- 6) написання реферату за заданою проблематикою;
- 7) аналітичний огляд наукових публікацій.

У процесі самостійної підготовки до практичних занять студенти повинні опрацювати прослуханий лекційний матеріал, всебічно розглянути зміст питань, що виносяться на заняття, опрацювати навчальну літературу, відповідні нормативно-правові акти. Перевірку засвоєння знань студенти здійснюють за допомогою питань для самоконтролю, які охоплюють основні положення, що підлягають самостійному засвоєнню студентами відповідно до кожної, передбаченої для самостійного вивчення теми дисципліни “Банківське право”.

Поряд з питаннями для самоконтролю та практичними завданнями кожна тема, яка виноситься на самостійне вивчення, передбачає виконання тестових завдань для самоконтролю. Тестові завдання для самоконтролю складені відповідно до програми навчальної дисципліни “Банківське право” для поточної перевірки знань студентів.

Виконання домашнього завдання з дисципліни “Банківське право” має на меті закріплення та поглиблення теоретичних знань студента з навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання.

Поряд із вивченням законодавства доречно вивчати і аналізувати також практику його реалізації, обставини і причини прийняття актів, які вивчаються, ставлення до них практиків і громадськості. Обсяг об'єктів порівняльного вивчення повинен бути максимально вичерпним.

Практичні завдання, передбачені для кожної теми, що підлягає самостійному засвоєнню, включають підготовку до тематичних колоквиумів, а також написання рефератів та доповідей за заданими питаннями.

При підготовці до тематичного колоквиуму, вивченню підлягають нормативно-правові акти у сфері регулювання фінансових відносин. Окрему увагу слід приділити засвоєнню рекомендованої основної та додаткової літератури за кожною темою, що передбачає самостійне вивчення.

Одним із важливих засобів у засвоєнні знань є написання рефератів. Написання реферату за заданою проблематикою необхідно починати з власного, добре продуманого вступу. У вступі визначається мета дослідження, з максимально можливою точністю встановлюються межі теми, що підлягає розгляду, визначаються методи її дослідження. Він слугує перехідним містком до основного дослідження. У ньому повинно бути відображено практичне і теоретичне значення теми.

В основній частині роботи мова має йти насамперед про зміст досліджуваної проблеми. Наслідком проведеного дослідження можуть бути пропозиції щодо національного законодавства у сфері банківського регулювання. У цьому разі необхідно чітко обґрунтувати, чому саме таке рішення є єдино правильним.

Робота повинна завершуватись висновками.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів:

- оцінка “відмінно” — студент повно і всебічно розкриває питання теми, винесені на самостійне опрацювання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідної теми і може аргументовано її доводити;
- оцінка “добре” — загалом рівень знань студентів відповідає викладеному вище, але є деякі недоліки при виконанні завдань, винесених на самостійне опрацювання, обґрунтування неточні, не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами;
- оцінка “задовільно” — студент розкрив питання, винесені на самостійне опрацювання, в загальних рисах, розуміє їх суть, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно і несамостійно;
- оцінка “незадовільно” — студент не в змозі дати відповідь на поставлене запитання або відповідь неправильна, студент не розуміє суті питання, не може зробити висновки.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“БАНКІВСЬКЕ ПРАВО”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Лекції	ПЗ	Самостійна робота
1	2	3	4	5
	Змістовий модуль I. Особливості побудови банківської системи України та її правове регулювання			
1	Загальна характеристика банківського права	2	1	4
2	Банківська система України	2	1	4
3	Правовий статус Національного банку України	4	2	6
4	Правове становище комерційних банків	4	2	6

1	2	3	4	5
	Змістовий модуль II. Механізм та інструменти забезпечення діяльності банківської системи України			
5	Правові засади грошового обігу і розрахунків	2	2	5
6	Правове регулювання кредитних відносин	2	2	4
7	Правове регулювання ринку цінних паперів	4	2	4
8	Загальна характеристика національного валютного законодавства	2	2	4
Разом годин: 81		22	14	45

ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Змістовий модуль I. Особливості побудови банківської системи України та її правове регулювання

Тема 1. Загальна характеристика банківського права

1. Поняття, предмет і метод банківського права.
2. Система банківського права.
3. Спеціальні принципи банківського права.
4. Джерела банківського права.
5. Питання вдосконалення банківського законодавства.
6. Норми банківського права та їх класифікація.
7. Банківські правовідносини: їх зміст та види.

Практичні завдання

1. Підготувати реферат на тему: “Основні етапи розвитку банківського права”.

Тестові завдання для самоконтролю

1. До спеціальних принципів банківського права належать:

- a) принцип свободи банківської діяльності;

- б) принцип поєднання публічних і приватних засад в банківській сфері;
- в) принцип законності;
- г) принцип нагляду за діяльністю банків та інших кредитно-фінансових установ;
- д) принцип верховенства права.

2. До джерел банківського права належать:

- а) Конституція України;
- б) закони України;
- в) постанови Верховної Ради України;
- г) рішення асоціацій та об'єднань банків;
- д) рішення міжнародних організацій.

3. Норми банківського права мають наступні складові:

- а) вступна частина;
- б) гіпотеза;
- в) регулятивна частина;
- г) диспозиція;
- д) нормативна частина;
- е) санкція.

4. За функціональною спрямованістю розрізняють норми банківського права:

- а) зобов'язуючі;
- б) регулятивні;
- в) охоронні;
- г) забороняючі;
- д) уповноважуючі.

5. За змістом виокремлюють норми банківського права:

- а) матеріальні;
- б) пруденційні;
- в) процесуальні;
- г) загальні.

6. За призначенням норми банківського права бувають:

- а) матеріальні;
- б) пруденційні;
- в) процесуальні;
- г) загальні.

7. Банківські правовідносини за змістом регулювання класифікують на такі:

- а) що регулюють організацію банківської системи;
- б) кредитні;
- в) дебітові;
- г) розрахункові;
- д) валютні;
- е) гривневі.

8. Банківські правовідносини залежно від конкретного змісту поділяються на:

- а) майнові;
- б) немайнові;
- в) змішані;
- г) регулятивні;
- д) організаційні.

Література [1; 14; 19; 23; 34; 36]

Тема 2. Банківська система України

1. Поняття та функції банківської системи України.
2. Структура банківської системи України.
3. Зародження та еволюція банківської системи в Україні.
4. Питання функціонування банківської системи України.

Практичні завдання

1. Підготувати доповідь на тему: “Система правового регулювання банківської діяльності”.
2. Підготувати реферат на тему: “Місце банківської системи у структурі кредитної системи”.

Тестові завдання для самоконтролю

1. До функцій банківської системи належать:

- а) створення грошей і регулювання грошової маси;
- б) контролююча функція;
- в) трансформаційна функція;
- г) стабілізаційна функція;
- д) функція емісії грошей.

2. Елементами банківської системи України є:

- а) Кабінет Міністрів України;

- б) Міністерство фінансів України;
- в) Міністерство економіки України;
- г) Національний банк України;
- д) Рахункова палата України;
- е) комерційні банки України;
- є) фінансово-кредитні установи України.

3. До основних факторів глобального впливу на банківську систему України належать:

- а) посилення конкуренції в банківській справі;
- б) комп'ютеризація банківської діяльності;
- в) збільшення “банківської грамотності” клієнтів;
- г) широке застосування інформаційних технологій (Інтернету).

4. Зазначте, чи є банківська система складовою кредитної системи держави:

- а) так;
- б) ні, це окремі поняття;
- в) навпаки, кредитна система є складовою банківської системи.

Література [1; 14; 19; 23; 34; 36]

Тема 3. Правовий статус Національного банку України

1. Загальна характеристика правової природи Національного банку України.
2. Основи взаємовідносин Національного банку України з вищими органами держави.
3. Функції Національного банку України.
4. Операції Національного банку України.
5. Мережа та організаційна структура Національного банку України.
6. Організація роботи Національного банку України.
7. Нагляд Національного банку України за діяльністю банків.

Практичні завдання

1. Підготувати реферат на тему: “Банківська діяльність та банківські операції”.
2. Підготувати доповідь на тему: “Правова природа центрального банку”.
3. Підготувати доповідь на тему: “Порядок ліцензування банківської діяльності”.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Формою діяльності Національного банку України є:

- а) укази;
- б) положення;
- в) накази;
- г) судові прецеденти;
- д) рішення;
- е) постанови.

2. Національний банк України підзвітний:

- а) Кабінету Міністрів України;
- б) Верховній Раді України;
- в) Міністерству фінансів України;
- г) Президенту України;
- д) Президії Верховної Ради України.

3. Голова Правління Національного банку України обирається на строк:

- а) 5 років;
- б) 10 років;
- в) 2 роки;
- г) 4 роки;
- д) 3 роки.

4. Щорічно розподіл прибутку Національного банку України затверджує:

- а) Верховна Рада України;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) Президент України;
- г) Міністерство фінансів України;
- д) Міністерство економіки України.

5. Зазначте, які особливі ознаки Національного банку України:

- а) є юридичною особою;
- б) має монополічне право на випуск грошей в обіг;
- в) вирішує питання про обрання керівництва комерційних банків;
- г) реєструє документи комерційних банків;
- д) виключає клієнтів з комерційних банків;
- е) видає ліцензію на здійснення операцій в іноземній валюті.

6. Підзвітність Національного банку України означає:

- а) подання Національним банком Верховній Раді України щоквартального звіту та аудиторського висновку;
- б) доповідь Голови НБУ Кабінету Міністрів України про подані звіти;
- в) визначення Верховною Радою України аудиторської фірми для проведення аудиторської перевірки банку;
- г) подання Верховною Радою України двічі на рік інформації про стан грошово-кредитного ринку в державі.

7. Членів Ради Національного банку України призначає:

- а) Голова Правління НБУ;
- б) Верховна Рада України;
- в) Президент України;
- г) Кабінет Міністрів України;
- д) Міністр фінансів України.

8. Національний банк здійснює свої наглядові та регулятивні функції шляхом реалізації таких повноважень:

- а) здійснює всі види перевірок на місцях банків;
- б) здійснює ревізії фінансово-господарської діяльності;
- в) може вимагати від банків та інших фінансово-кредитних установ проведення загальних зборів акціонерів;
- г) здійснює розслідування порушень діяльності банків;
- д) може брати участь у роботі зборів акціонерів;
- е) висуває вимоги щодо здійснення обов'язкових аудиторських перевірок банків.

9. У разі невиконання у встановлений Національним банком строк вимог щодо усунення порушень Національний банк має право застосовувати такі заходи впливу:

- а) накладати штраф на керівників банків;
- б) відстороняти керівництво від управління банком;
- в) накладати арешт на майно банку;
- г) зупиняти дію ліцензії на здійснення окремих банківських операцій на строк до 5 років;
- д) ліквідувати банк.

Література [1; 13; 14; 17; 27]

Тема 4. Правове становище комерційних банків

1. Сутність і роль комерційних банків, їх класифікація.
2. Порядок створення комерційного банку.
3. Порядок припинення діяльності комерційного банку.
4. Організаційна структура й управління комерційним банком.
5. Операції та послуги комерційних банків.
6. Правова основа банківського аудиту.
7. Правова охорона банківської таємниці.

Практичні завдання

1. Підготувати реферат на тему: “Особливості створення та реєстрації банків за участю іноземного капіталу”.
2. Підготувати доповідь на тему: “Правове забезпечення формування банківських ресурсів”.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Зазначте, які засоби впливу Національний банк України застосовує до комерційних банків в разі порушення ними банківського законодавства та власних нормативних актів:

- а) відкликає ліцензію;
- б) притягує керівників банків до кримінальної відповідальності;
- в) підвищує норми обов’язкових резервів;
- г) вирішує питання про банкрутство комерційного банку;
- д) призначає тимчасову адміністрацію для управління цим суб’єктом;
- е) приймає рішення про виключення з Республіканської книги реєстрації банків, валютних бірж та інших фінансово-кредитних установ.

2. Національний банк України може відмовити у реєстрації комерційних банків:

- а) у разі порушення створення банку;
- б) у разі якщо засновниками є іноземні громадяни;
- в) незадовільного фінансового стану засновників, що загрожує інтересам кредиторів банку;
- г) у разі професійної непридатності рекомендованого керівництва;
- д) невідповідності його статуту та інших установчих документів законодавству.

3. Для реєстрації комерційних банків подаються такі документи:

- а) заява про реєстрацію;
- б) характеристики засновників з попереднього місця роботи;
- в) економічне обґрунтування;
- г) банківський баланс;
- д) висновок аудиторської організації про фінансовий стан засновників банку;
- е) довідки з МВС про засновників банку;
- є) засновницькі документи.

4. У статуті комерційного банку зазначаються:

- а) перелік операцій, що здійснюються банком;
- б) положення про те, що банк не є юридичною особою;
- в) розмір статутного фонду та перелік інших фондів, створених банком;
- г) порядок ліквідації банку;
- д) порядок банкрутства банку;
- е) положення про органи управління, їх структуру та функції.

5. Існують такі види банківського проценту:

- а) процент за надання консультативних послуг;
- б) процент за вкладами;
- в) процент за продаж валюти;
- г) процент за іпотеку;
- д) процент за кредит.

6. Частка будь-кого із засновників, акціонерів комерційного банку не повинна перевищувати у статутному фонді:

- а) 10 %;
- б) 25 %;
- в) 35 %;
- г) 50 %;
- д) 75 %.

7. Мінімальним розміром статутного фонду комерційного банку є:

- а) 10 млн екю;
- б) 500 тис. екю;
- в) 10 млн грн;

- г) 1 млн єкю;
- д) 100 млн грн.

Література [2; 14; 24; 26; 29; 37]

Змістовий модуль II. Механізм та інструменти забезпечення діяльності банківської системи України

Тема 5. Правові засади грошового обігу і розрахунків

1. Правове регулювання грошового обігу.
2. Поняття і зміст розрахункових правовідносин.
3. Порядок відкриття та закриття рахунків в установах банків.
4. Правова природа договору банківського рахунка.
5. Порядок і форми розрахунків у господарському обігу.

Практичні завдання

1. Підготувати реферат на тему: “Особливості відкриття та функціонування рахунків в іноземній валюті”.
2. Підготувати реферат на тему: “Види рахунків, що відкриваються в банківських установах”.
3. Підготувати доповідь на тему: “Правове регулювання грошового обігу в Україні”.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Конституцією України визначено, що основні засади грошово-кредитної політики покладено на:

- а) Кабінет Міністрів України;
- б) Верховну Раду України;
- в) Національний банк України;
- г) Раду Національного банку України;
- д) Рахункову палату України.

2. Право першого підпису банківського рахунка підприємства належить:

- а) керівнику підприємства;
- б) першому заступнику керівника підприємства;
- в) будь-якому заступнику, який тимчасово виконує функції керівника;
- г) головному бухгалтеру підприємства;
- д) будь-якій службовій особі, яка уповноважена керівником.

3. Право другого підпису банківського рахунка підприємства належить:

- а) керівнику підприємства;
- б) першому заступнику керівника підприємства;
- в) будь-якому заступнику, який тимчасово виконує функції керівника;
- г) головному бухгалтеру підприємства;
- д) будь-якій службовій особі, яка уповноважена керівником.

4. При відкритті приватних рахунків банк зобов'язаний:

- а) ідентифікувати клієнтів, що відкривають рахунки;
- б) ідентифікувати осіб, уповноважених діяти від імені власників рахунків;
- в) банк має право вести анонімні рахунки.

Література [1; 8; 10; 18; 19; 22; 32]

Тема 6. Правове регулювання кредитних відносин

- 1. Поняття, призначення і види кредиту.
- 2. Поняття та елементи кредитних правовідносин.
- 3. Правова природа кредитного договору.

Практичні завдання

- 1. Підготувати реферат на тему: “Відмінність банківського кредиту від інших видів кредитування”.
- 2. Підготувати реферат на тему: “Правове регулювання міжбанківського кредитування”.
- 3. Підготувати доповідь на тему: “Вексельні кредити”.

Тестові завдання для самоконтролю

1. До кредитної системи України належать:

- а) біржі;
- б) комерційні банки;
- в) ломбарди;
- г) органи приватизації;
- д) лізингові та факторингові компанії;
- е) каси взаємної допомоги;
- є) регіональні відділення Фонду держмайна.

2. Виникнення кредитних відносин між банками і позичальником можливе за таких умов:

- а) учасники мають бути взаємозацікавлені;
- б) необхідна наявність економічних і юридичних гарантій повернення кредиту після певного строку;
- в) позичальник бере кредит з метою покриття збитків від господарської діяльності;
- г) позичальник має бути власником майна;
- д) позичальник бере кредит на внесення платежів у бюджет і позабюджетні фонди;
- е) позичальник має бути власником, наділеним правом на користування та розпорядження майном.

3. Пролонгація кредиту – це:

- а) збільшення кредитного проценту;
- б) страхування відповідальності за непогашення кредиту;
- в) відстрочка погашення боргу позичальника зі зміною кінцевого строку погашення кредиту;
- г) збільшення суми кредиту за бажанням позичальника.

4. Строкові позики бувають таких видів:

- а) короткострокові – до 2 років;
- б) короткострокові – до 1 року;
- в) середньострокові – від 2 до 5 років;
- г) середньострокові – від 1 до 3 років;
- д) довгострокові – понад 3 роки;
- е) довгострокові – від 5 до 10 років.

5. Позичальник має право:

- а) вимагати від банку кредит в обсягах і в термін, зазначений у договорі;
- б) вимагати зменшення проценту за кредитом і укладання у зв'язку з цим нового кредитного договору;
- в) достроково погасити заборгованість;
- г) порушувати перед банком питання про перенесення строків платежу в разі виникнення тимчасових фінансових або інших ускладнень з незалежних від нього причин;
- д) достроково розірвати договір, повністю повернувши одержаний кредит, але не включаючи відсотки за користування ним.

6. До принципів кредитування належать:

- а) терміновості;
- б) нецільового характеру;
- в) безоплатності;
- г) забезпечення кредитування.

Література [1; 5; 15; 24; 29; 33; 40]

Тема 7. Правове регулювання ринку цінних паперів

1. Поняття ринку цінних паперів та його регулювання.
2. Поняття і види цінних паперів.
3. Операції банків з цінними паперами:
 - операції банків з цінними паперами власної емісії;
 - операції банків з цінними паперами інших емітентів.
4. Відповідальність за порушення на ринку цінних паперів.

Практичні завдання

1. Підготувати реферат на тему: “Правова природа цінних паперів”.
2. Підготувати реферат на тему: “Інвестиційна діяльність банків на ринку цінних паперів”.
3. Підготувати доповідь на тему: “Правове регулювання вексельного обігу”.
4. Підготувати доповідь на тему: “Комісійні операції банків з вексями”.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Зазначте види ринків цінних паперів:

- а) загальний;
- б) спеціалізований;
- в) первинний;
- г) вторинний;
- д) змішаний.

2. Зазначте види суб'єктів ринків цінних паперів:

- а) емітенти;
- б) покупці;
- в) інвестори;
- г) професійні учасники ринків цінних паперів;
- д) торговці цінними паперами.

3. Зазначте професійних учасників, які діють на ринку цінних паперів:

- а) емітенти;
- б) зберігачі;
- в) інвестори;
- г) депозитарії цінних паперів;
- д) торговці цінними паперами;
- е) реєстратори;
- є) номінальні утримувачі.

4. Зазначте види цінних паперів:

- а) акції;
- б) облігації;
- в) казначейські зобов'язання;
- г) акредитиви;
- д) векселі;
- е) чеки;
- є) пластикові платіжні засоби.

Література [1; 3; 7; 10; 18; 21; 22; 41]

Тема 8. Загальна характеристика національного валютного законодавства

- 1. Сутність і основні поняття валютного законодавства.
- 2. Система органів, що здійснюють валютне регулювання.
- 3. Правове регулювання валютних операцій.
- 4. Валютний контроль.
- 5. Відповідальність за порушення валютного законодавства.

Практичні завдання

- 1. Підготувати реферат на тему: “Ліцензування валютних операцій”.
- 2. Підготувати реферат на тему: “Правове регулювання валютних операцій, що здійснюють банки”.
- 3. Підготувати доповідь на тему: “Банки як агенти валютного контролю”.

Тестові завдання для самоконтролю

1. До валютних цінностей належить:

- а) валюта України;
- б) платіжні документи та інші цінні папери, виражені у валюті України;

- в) боргові зобов'язання інших держав перед Україною;
- г) іноземна валюта;
- д) рідкоземельні метали.

2. Зазначте, які існують рівні валютного регулювання:

- а) державний;
- б) місцевий;
- в) нормативний;
- г) міжнародний;
- д) індивідуально-правовий.

3. Конвертована валюта — це:

- а) грошові кошти будь-якої незалежної держави;
- б) грошові кошти держав з відповідним (стабільним) економічним розвитком;
- в) іноземна валюта, що зарахована до цієї категорії Національним банком України;
- г) іноземна валюта, обмін якої дозволено на території України.

4. Для здійснення валютних операцій банками та фінансовими установами необхідно:

- а) отримати індивідуальну ліцензію НБУ;
- б) мати кореспондентські рахунки в іноземних банках;
- в) бути учасником міжнародних договорів;
- г) отримати генеральну ліцензію НБУ;
- д) мати не менше 10 пунктів обміну валюти.

5. До органів валютного контролю належить:

- а) Національний банк України;
- б) Рахункова палата України;
- в) Державна податкова інспекція України;
- г) Міжнародний валютний фонд;
- д) Міністерство зв'язку України;
- е) Державний митний комітет України;
- є) українські та міжнародні громадські організації.

6. Національний банк України у сфері валютного контролю здійснює:

- а) контроль за виконанням правил регулювання валютних операцій на території України;
- б) встановлює і контролює курс гривні до інших валют світу;

- в) забезпечує виконання уповноваженими банками функцій щодо здійснення валютного контролю;
- г) видає ліцензії на здійснення валютних операцій та контролює їх виконання.

7. Матеріали про накладання штрафу до 50 тис. доларів США за порушення валютного законодавства розглядають:

- а) начальники територіальних управлінь НБУ;
- б) директор Департаменту валютного контролю та ліцензування НБУ;
- в) Голова НБУ та його заступники;
- г) Правління НБУ.

8. Після отримання постанови про притягнення до відповідальності за порушення валютного законодавства порушник має сплатити штраф:

- а) у п'ятиденний термін;
- б) у десятиденний термін;
- в) у п'ятнадцятиденний термін;
- г) протягом місяця;
- д) в окремих випадках постановою Правління НБУ може бути встановлений інший термін, але такий строк не може перевищувати 1 року;
- е) в окремих випадках постановою Правління НБУ може бути встановлений інший термін, але такий строк не може перевищувати 2 років.

9. У разі здійснення фізичною особою операції, що потребує отримання індивідуальної ліцензії, без відповідного її отримання накладається штраф:

- а) у сумі, еквівалентній сумі 50 неоподатковуваних мінімумів заробітної плати;
- б) у сумі, еквівалентній сумі порушення;
- в) у сумі до 10000 гривень;
- г) сума визначається залежно від суми порушення. Але не може перевищувати 100000 гривень.

Література [1; 6; 9; 12; 15; 17; 20; 22; 39; 41]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття та загальна характеристика банківського права і банківського законодавства.
2. Завдання та функції Національного банку України.
3. Акредитивна форма розрахунків.
4. Характеристика предмета банківського права.
5. Управління Національним банком України готівковим обігом.
6. Структура додаткового капіталу банків.
7. Характеристика методу банківського права.
8. Організація Національним банком України розрахункових операцій.
9. Загальна характеристика кредитних зобов'язань.
10. Основні категорії банківського права.
11. Структура Національного банку України.
12. Поняття, ознаки та види цінних паперів.
13. Конституційні принципи банківського права.
14. Здійснення Національним банком України функцій банківського регулювання та нагляду.
15. Забезпечення виконання кредитних зобов'язань гарантією.
16. Спеціальні принципи банківського права.
17. Конституційні основи діяльності Національного банку України.
18. Операції з купівлі-продажу банками іноземної валюти.
19. Джерела банківського права.
20. Діяльність Національного банку України у сфері застосування валютного законодавства.
21. Структура і порядок формування основного капіталу банків.
22. Характеристика банківської системи України.
23. Основні засади грошово-кредитної політики.
24. Інкасові операції банків.
25. Поняття та елементи кредитної системи.
26. Правове положення і порядок роботи Ради Національного банку України.
27. Поняття і порядок придбання істотної участі у банку.
28. Повноваження Правління Національного банку України.
29. Правовий режим банківської інформації.
30. Повноваження ліквідатора банку.

31. Підзвітність Національного банку та його взаємовідносини з органами виконавчої влади.
32. Види банківських кредитів.
33. Поняття ринку цінних паперів та його загальна характеристика.
34. Поняття банку та його основні функції.
35. Правила використання розрахункових чеків.
36. Особливості ліквідації банку у разі його неплатоспроможності.
37. Особливості правового статусу банків в Україні.
38. Поняття, режим і зміст банківської таємниці.
39. Черговість задоволення вимог до банку у разі його ліквідації.
40. Види банків за діючим законодавством.
41. Правові форми розрахункових операцій банків.
42. Правові підстави ліквідації банку.
43. Правовий статус філій та представництв банків в Україні.
44. Загальна характеристика валютного ринку України.
45. Умови призначення ліквідатора та наслідки його призначення.
46. Порядок утворення банків.
47. Забезпечення виконання кредитних зобов'язань заставою.
48. Підстави та порядок реорганізації банку.
49. Особливості створення банків за участю нерезидентів.
50. Зобов'язання банку щодо зберігання та порядку розкриття банківської таємниці.
51. Загальна характеристика клієнтських операцій банків з цінними паперами.
52. Ліцензування діяльності банків.
53. Загальна характеристика похідних цінних паперів.
54. Банківський переказ.
55. Повноваження загальних зборів учасників банку.
56. Загальна характеристика системи електронних платежів (СЕП) Національного банку України.
57. Види банківських операцій з векселями.
58. Статус і повноваження Спостережної ради банку.
59. Загальна характеристика кредитного договору.
60. Торгівля банківськими металами.
61. Заходи впливу Національного банку України на банки.
62. Компетенція Правління (Ради директорів) банку.
63. Загальна характеристика операцій із формування ресурсної бази банку (депозитних і недепозитних операцій).

64. Правовий статус ревізійної комісії банку.
65. Забезпечення виконання кредитних зобов'язань порукою.
66. Поняття і класифікація банківських операцій з цінними паперами.
67. Правове регулювання Національним банком України валютних операцій банків.
68. Повноваження внутрішньої служби аудиту банку.
69. Правове регулювання роботи видаткової каси банку.
70. Поняття та види банківської інформації.
71. Загальні правила відкриття банками рахунків у національній валюті.
72. Порядок здійснення розрахунків за експортно-імпортні операції.
73. Види та режим рахунків у банках.
74. Правове регулювання роботи прибуткової каси банку.
75. Керівні особи банку.
76. Загальна характеристика емісійних операцій банків з цінними паперами.
77. Забезпечення виконання кредитних зобов'язань неустойкою.
78. Акредитивна форма розрахунків в інвалюті.
79. Кредитні операції Національного банку України.
80. Підстави призначення тимчасової адміністрації банку та її повноваження.
81. Загальна характеристика інвестиційних операцій банків з цінними паперами.
82. Поняття та елементи кредитної системи.
83. Порядок застосування Радою Національного банку України відкладального вето.
84. Застосування Національним банком України заходів впливу до комерційних банків.
85. Ліцензування національним банком України валютних операцій банків.
86. Порядок відкриття рахунків у національній валюті України.
87. Кредитні операції банків з вексялями.
88. Характеристика операцій Національного банку України.
89. Гарантійні операції банків з вексялями.
90. Акредитивна форма розрахунків.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правова

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.
2. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” від 21 травня 1997 р.
3. Закон України “Про Національний банк України” від 20 травня 1999 р.
4. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 7 грудня 2000 р. // Уряд. кур'єр. — 2001. — 17 січ.
5. Закон України “Про банкрутство” (нова редакція). “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” від 30 червня 1999 р. // Уряд. кур'єр. — 1999. — 15 верес.
6. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16 квітня 1991 р. // ВВР України. — 1991. — № 29.
7. Закон України “Про цінні папери і фондовий ринок” / www.rada.gov.ua.
8. Закон України “Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні” від 30 жовтня 1996 р. // Закон і бізнес. — 2000. — № 32.
9. Закон України “Про платіжні системи та переказ грошей в Україні” // Уряд. кур'єр. — 2001. — 16 трав.
10. Закон України “Про заставу” від 2 жовтня 1992 р. // ВВР України. — 1992. — № 47.
11. Закон України “Про виконавче провадження” від 21 квітня 1999 р. // Уряд. кур'єр. — 1999. — 3 черв.
12. Закон України “Про фінансово-промислові групи” від 21 листопада 1995 р. // Голос України. — 1996. — 21 трав.
13. Закон України “Про інформацію” від 2 жовтня 1992 р. // Галицькі контракти. — 1996. — № 47.

Спеціальна

14. Костюченко О. А. Банківське право. — К.: КНЕУ, 1999. — 168 с.
15. Костюченко О. А. Банківське право. — К.: ВД “Професіонал”, 2004. — 544 с.
16. Банківське право: українське та європейське / За ред. П. Д. Біленчука. — К.: Атіка, 1999. — 400 с.
17. Карманов Є. В. Банківське право України. — Харків: Консум, 2000. — 464 с.

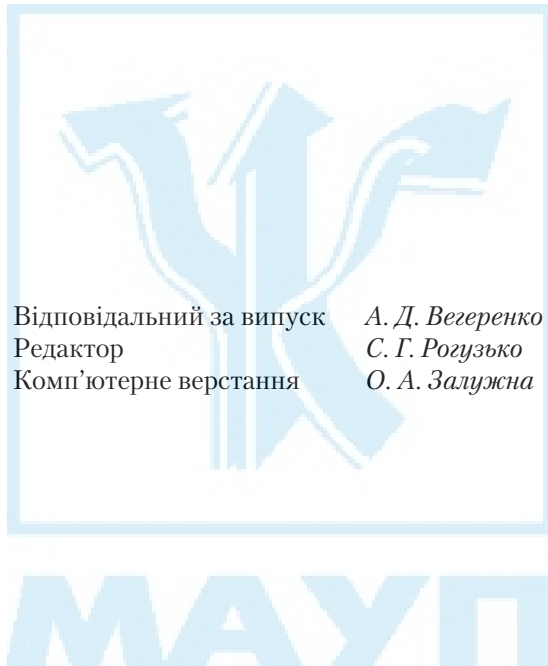
18. *Банківське право України* / За ред. А. О. Селіванова. — К., 2000. — 384 с.
19. *Ерпилева Н. Ю.* Международное банковское право. — М., 1998. — 264 с.
20. *Черкес М. Ю.* Міжнародне право. — К., 2000. — 284 с.
21. *Костюченко О. А.* Банківське право: Навч. посіб. — К.: А. С. К., 2001. — 576 с.
22. *Капітал банку: питання теорії і практики: Монографія* / М. Д. Алексєєнко — Х., 2003.
23. *Корпоративні фінанси* / М. В. Грідчина. — К.: МАУП.
24. *Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції* / Л. В. Руденко. — К., 2003.
25. *Міжнародні розрахункові та валютні операції* / М. І. Савлук. — К., 2002.
26. *Міжнародні фінанси в запитаннях та відповідях* / Ю. Т. Козак.
27. *Операції комерційних банків* / Р. Р. Коцовська.
28. *Рынок ценных бумаг в вопросах и ответах* / Ю. Кравченко. — К., 2003.
29. *Рынок ценных бумаг* / Ю. Кравченко.
30. *Управление активами* / И. А. Бланк. — К., 2002.
31. *Управление денежными потоками* / И. А. Бланк. — К., 2002.
32. *Управление формированием капитала* / И. А. Бланк. — К., 2002.
33. *Банківська справа та основи митного регулювання в Україні.*
34. *Банківський менеджмент* / За ред. О. А. Кириченка. — К., 2002.
35. *Банківський нагляд* / За ред. К. Є. Раєвського. — К., 2003.
36. *Банківські операції* / За ред. Р. І. Шевченка. — К., 2003.
37. *Безпека банків* / За ред. М. І. Зубок. — К., 2003.
38. *Безпека банківської діяльності* / За ред. М. І. Зубок. — К., 2000.
39. *Валютные операции: порядок осуществления и учёт* / Я. Кавторева. — Х., 2003.
40. *Валютные операции.* — К.: Консультант, 2002.
41. *Вексель в системі цінних паперів* / Гуткевич. — К., 2003.
42. *Вексельні, акредитивні та довірчі операції комерційних банків* / За ред. В. В. Фещенко. — К., 2003.
43. *Вищі фінансові розрахунки* / Н. І. Машина. — К., 2003.
44. *Грошово-кредитна політика в Україні* / В. С. Стельмах, А. О. Єпіфанов. — К., 2003.
45. *Державний борг: Монографія* / В. В. Козюк.
46. *Експортно-імпорتنі операції в Україні.* — К., 2003.

47. *Финансы*: Сб. комп. задач, тестов / А. П. Вожжова. — Х., 2003.
48. *Правові аспекти банківської діяльності* / О. А. Костюченко. — К., 2005.
49. *Публічні та приватні інтереси в господарських товариствах* / О. М. Вінник. — К., 2003.
50. *Юридична відповідальність за порушення в сфері економіки* / Ф. Л. Жорін.
51. *Залучені кошти комерційних банків* // Вісн. НБУ. — № 1–99.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Банківське право”	5
Теми самостійної роботи студентів.....	6
Питання для самоконтролю	21
Список літератури.....	24

Зам. № ВКЦ-3500

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП